

Základní makroekonomické okruhy

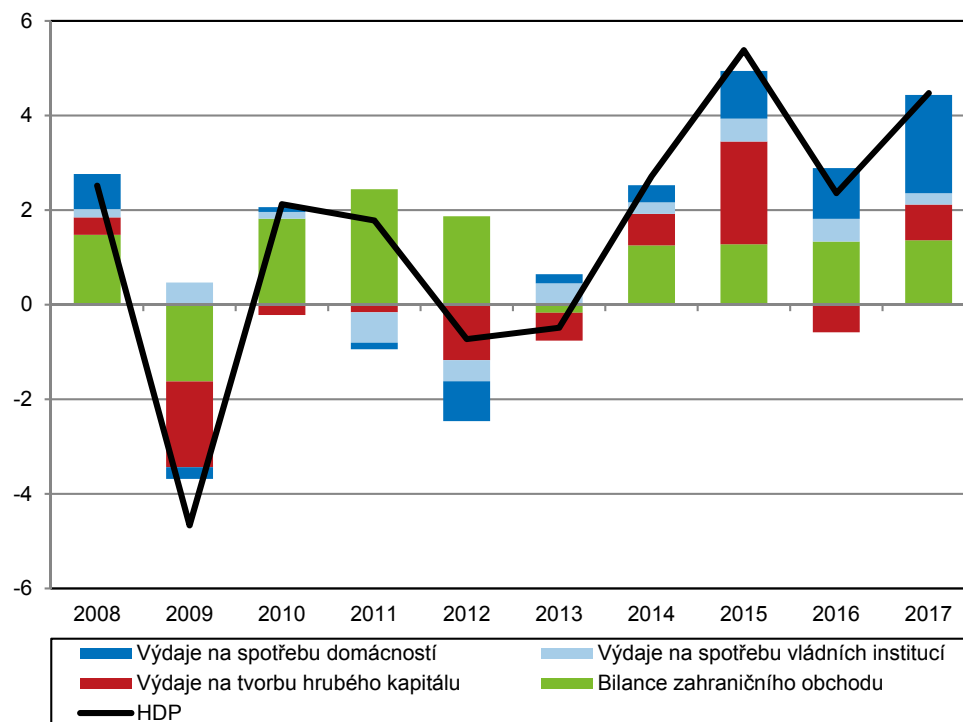
1. Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt se v minulém roce reálně zvýšil o 4,3 %.

Hrubý domácí produkt (HDP) v roce 2017 dosáhl 5 045,2 mld. korun (v běžných cenách). Poprvé tak byla překonána hranice 5 bilionů. Reálný meziroční přírůstek HDP činil 4,3 %, tempo tak výrazně zrychlilo v porovnání s předchozím rokem. Šlo o čtvrtý kladný přírůstek v řadě. Během posledního čtyřletého období konjunktury se HDP reálně zvýšil o 15,6 %. V celém uvedeném období stabilně přetrvával silný příspěvek bilance zahraničního obchodu. Výrazného hospodářského růstu v loňském roce však mohlo být dosaženo díky součinnosti všech složek HDP. Klíčovým faktorem, který přispěl ke zrychlení, byly výdaje na spotřebu domácností.

Graf č. 1.1 Příspěvky jednotlivých složek ke změně HDP*

(objemové indexy, v p. b., růst HDP v %)

Zdroj: ČSÚ

*Po vyloučení dovozu pro konečné užití

Hospodářský růst byl podpořen všemi složkami HDP. Nejvýrazněji se projevoval růst spotřeby a investic.

Celkový příspěvek výdajů na konečnou spotřebu k růstu HDP loni dosáhl 2,3 p. b.¹ Klíčovou roli měly domácnosti, jejichž spotřební výdaje se reálně zvýšily o 4,3 % (zrychlení o 0,7 p. b.). Samotný příspěvek spotřeby domácností k růstu HDP narostl na 2,1 p. b., a byl zároveň nejvyšší od roku 1996. Naopak výdaje na spotřebu vládních institucí rostly pomaleji než v roce 2016 – zvýšily se o 1,3 %. Výsledný příspěvek k celkovému hospodářskému růstu činil 0,2 p. b. Druhý nejvyšší příspěvek k růstu vzešel od rostoucí bilance zahraničního obchodu. Dosáhl 1,4 p. b., a byl nejvyšší za posledních pět let. Po slabém roce 2016 došlo i k oživení investiční aktivity. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu se zvýšily o 3,3 % a růst HDP podpořily 0,8 p. b. Tento příspěvek byl (pomineme-li nestandardní rok 2015²) nejvyšší od roku 2007.

¹ Po vyloučení dovozu pro konečné užití

² Investiční aktivitu tehdy ovlivnilo rychlé dočerpávání prostředků z evropských fondů.

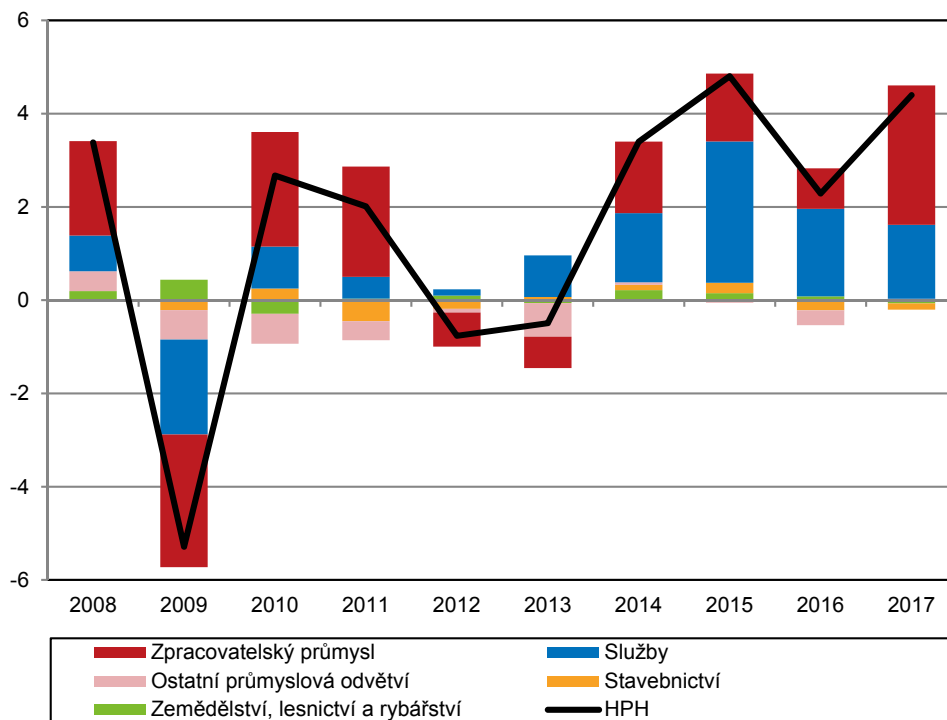

Zpracovatelský průmysl loni dále posílil svou převahu v českém hospodářství.

Nabídkovou stranu ekonomiky reprezentuje hrubá přidaná hodnota (HPH). Ta loni dosáhla v běžných cenách 4 527,6 mld. korun a reálně se zvýšila o 4,2 %. Hlavním tvůrcem HPH je v české ekonomice dlouhodobě zpracovatelský průmysl, ve kterém HPH loni vzrostla o 10,5 %. Zpracovatelský průmysl tak nejvýrazněji přispěl k růstu HPH (3,0 p. b.). Ostatním průmyslovým odvětvím se tak nedařilo a růst tlumila celkem o 0,1 p. b. Výjimkou byla výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, kde po čtyřech letech propadů loni došlo k mírnému růstu HPH ve výši 3,9 %. Pokračoval však pokles u těžby a dobývání (-9,6 %) a o 3,0 % se snížila HPH v odvětvích věnujících se zásobování vodou a činnostem souvisejícím s odpadními vodami. Pokračoval i slabý výkon stavebnictví, kde HPH meziročně poklesla o 2,9 %. I pod vlivem slabší úrody než v předchozích letech došlo ke snížení HPH v zemědělství, lesnictví a rybářství o 3,0 %.

Graf č. 1.2 Příspěvky odvětví ke změně HPH

(objemové indexy, v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

Odvětví služeb podporovalo zvýšení domácí poptávky.

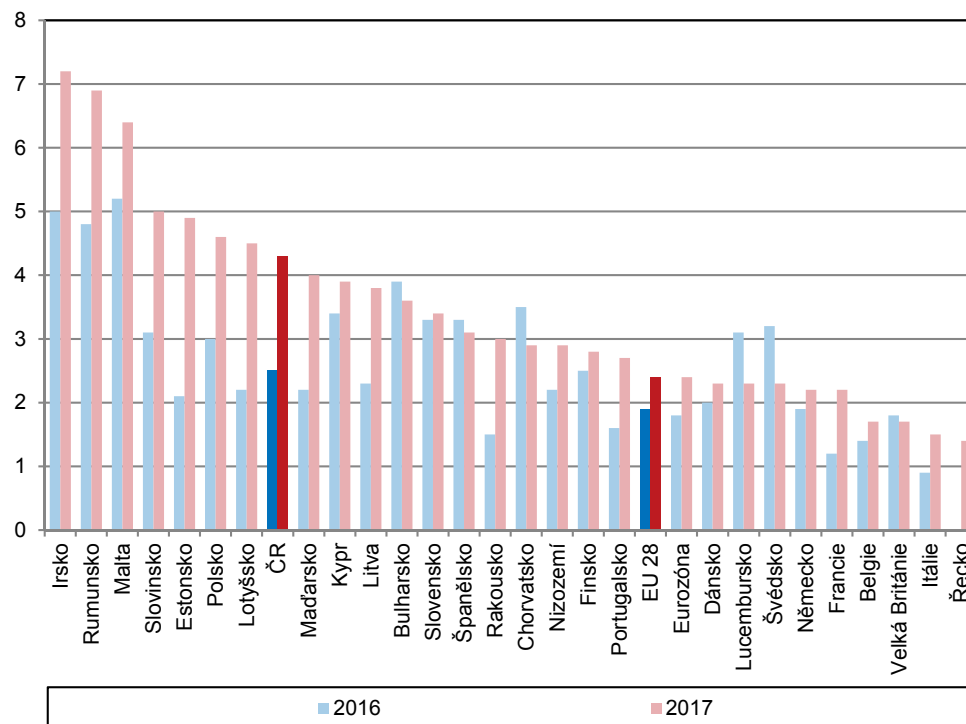
Odvětvím služeb prospívala zvýšená domácí poptávka i obecné zrychlení hospodářského růstu. Celkový příspěvek služeb k růstu HPH činil 1,6 p. b. Zvýšená spotřeba domácností podpořila zejména ubytování, stravování a pohostinství, kde růst HPH zrychlil na 3,5 %. Zrychlení ekonomiky a zvýšená potřeba pohybu zboží pak stimulovaly odvětví doprava a skladování – zde se HPH zvýšila o 5,8 %. Naopak u velkoobchodu a maloobchodu se tempo růstu udrželo na 1,7 %. Dohromady zmíněná odvětví přispěla k růstu HPH 0,6 p. b. Informačním a komunikačním činnostem se daří již pět let (oživení zde proběhlo již v roce 2013, dříve než v ostatních důležitých odvětvích), loni jejich HPH vzrostla o 5,7 % a odvětví přispělo k růstu 0,3 p. b. Poměrně silně se zvyšovala HPH v peněžnictví a pojišťovnictví (6,3 %), které podpořilo celkový růst 0,3 p. b. Ostatní odvětví služeb růst podpořila méně. Oslabil růst u profesních, vědeckých a technických činnostech (2,7 %) i u administrativy a podpůrných činnostech (4,8 %, příspěvek 0,2 p. b.). Rovněž

0,2 p. b. podpořila růst HPH odvětví služeb s dominancí států³, kde hrubá přidaná hodnota vzrostla o 1,6 %. Útlum zažívaly činnosti v oblasti nemovitostí (-0,2 %).

Pozitivní ekonomický vývoj probíhal napříč státy Evropské unie.

Hrubý domácí produkt v Evropské unii loni vzrostl o 2,4 %. Výkon unijní ekonomiky tak zrychlil a dosáhl nejvyšší hodnoty přírůstku od konjunkturního roku 2007. Z celkového pohledu ke zrychlení přispělo zvýšení přebytku obchodní bilance i mírné posílení investiční aktivity. Růst spotřeby naopak zmírnil. Zrychlení hospodářského růstu se odehrálo ve většině jednotlivých ekonomik, důvody u jednotlivých zemí však byly různé. Nejvýraznějšího přírůstku HDP (7,2 %) dosáhlo Irsko, kde panují poměrně nestandardní podmínky, které znesnadňují srovnání se zbytkem EU⁴. K růstu zde každopádně přispělo více než zdvojnásobení přebytku bilance zahraničního obchodu. Mezi nejrychleji rostoucími zeměmi se umístily i novější členské státy Unie. Růst zde podpořila podobně jako v ČR zejména kombinace zvýšených výdajů na spotřebu a posílené investiční aktivity. To byl případ Rumunska (růst HDP o 6,9 %), Slovinska (5,0 %), Estonska (4,9 %) nebo Lotyšska (4,5 %). Poprvé od roku 2007 rostl HDP u všech zemí EU. Nejnižšího přírůstku dosáhlo Řecko (1,4 %, došlo zde k výraznému nárůstu investic), Itálie (1,5 %), shodně Velká Británie a Belgie (1,7 %). Ekonomika Velké Británie byla jednou z mála, kde došlo k meziročnímu zpomalení růstu. Určité zvolňování výkonu zde trvá již třetím rokem.

Graf č. 1.3 Hrubý domácí produkt
(meziroční přírůstek v %)

Zdroj: Eurostat

³ Jde o odvětví Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

⁴ Země často využívají velké technologické firmy jako své daňové sídlo (např. Google, Facebook, atd.). Přesuny vychylují jednotlivé ukazatele národních účtů (příkladem může být 25,1% růst HDP v roce 2015).

